

מסורת הש"ס

א) כללם פ"ח משנה
ד. ג) בכוזות ח"א.
ה) עירובין פג. ושי"ן.
ו) ז"ל מופשט פשיטא
זכ"ג רש"י. ח) ז"ל וא"ו.
ט) כבוד ק"ח: [תוס']
כללם פ"ח ה"ה: א) ז"ל
האב: ח) ז"ל יח:
ט) ז"ל שמה לה ולכ"ה.
י) ז"ל ס"ו.

הנהגות הב"ח

א) תוס' ד"ה ע"ל וכו'
דקתם ממנין דמומין
אלו אלו כשרין:

מוסף רש"י

פרדה שתבעה אין
מרביעין עליה לא סוס
ולא חמור. מספקא ליה
אי חוששין לזרע האב אי
לא. הלך אפילו הוא בת
חמורה נקבה אין מרביעין
עליה חמור שמה חוששין
לזרע האב ומנא מרביע
כללם, ורנן פליגי עליה
ואמרין אין חוששין לזרע
האב ואם בת סוסיא היא
מרביעין עליה סוס ואם בת
חמורה היא מרביעין עליה
חמור (בכוזות ק"א).

ואורא שמואל לטעמיה. דלית ליה חוששין צבמות לזרע האב:
הנולדים מן הסוס. נקבה: אע"פ שאביהן חמור מותרין. פרד זכר בן
סוס נקבה עם פרדה נקבה בת סוס נקבה ולא אמרינן אחי לז סוס
ומשתמש בצד חמור שלד סוס וחמור יש צנייהם להא לא חיישין

ומנא נפשך אי חוששין לזרע האב
שנייה שוין צבמות יש לז סוס
וחמור ואי אין חוששין הכי כולן מין
סוס: אבא. פרדיס הנולדים מן
הסוס נקבה אסורים עם פרדיס
הנולדים מן החמור נקבה דשמה אין
חוששין לזרע האב והוי האי כוליה
סוס והאי כוליה חמור: וז דברי ר'
יהודה דאמר (שמה) אין חוששין.

לפיכך אסורים: אבא חמור אומרים.
כולן מותרים צבמות יש צ' לזדין.
ומדקרי שמואל לחנייה בשלון חמורים
ש"מ סבירא ליה דהלכתא כחנייה:
מיפשט פשיטא ליה. ומשום הכי

אסר: או ספוקי מספקא ליה. ומשום
אסר: נפקא מיניה למישרי פרי עם
האב. פרד בן סוס נקבה להרביע על
סוס נקבה: פרי עם האב אסור.
משום דלמא חוששין: אלא לאו
דאבוא דהאי סוס ואבוא דהאי חמור.

והכי קאמר ר' יהודה דמרביעים סוס
גמור על פרד בן סוסיא ומאי שאביהן
חמור אביו של פרד קאמר: לא
לעולם. אימא לך ספוקי מספקא
ליה ומשום הכי הנולדים מן הסוס
ומן החמור מותרין זה בזה דכפרישית
לעיל מנא נפשך: מהו דסימא אסי
לז סוס וכו'. מהו דמינא ליתסרו

הנולדים מן הסוס או מן החמור נמי
זה עם זה משום דלמא חיישין לזרע
האב ואמי לז סוס וכו': קמ"ל
דהא לא אמרי' שאין כלן לז סוס
מיוחד וזד חמור מיוחד הילכך אין
מזכירין כלן לזדיס דהא מכלכל זרעיה
ומינא צבאפי נפשיה הוא דמקרי הואו
מין צפני עכמו מעין סוס וחמור:

אלא מינה. פרד: והא אלא מינה
קסני. ואי לא ידעינן אי בת סוסיא
ואי בת חמורה מאי פרד מרביעין
עלה האמר ר' יהודה הנולדים מן
הסוסיא אסורין צבולין מן החמורה:
לא מין סוס. לא סוס גמור ולא פרד
בן סוסיא: אלא מינה. כלומר עד
שיודע לך מאיזה מין הוא: בר חמרא.

אמו היתה חמורה: לניף. לזול הואו
לשון עקת הסוס: גנובסיה. זנבו:
גידמת. מונז ומחזים: צריספק.
עגלה שהיה רוכב בה: דמיין להדי.
צאזים וצונז משום מנהיג בכלאים:
קסבר אין חוששין. והוי כללם בני

החמורה ובני הסוסיא דאי חוששין
כולן שוין שצכולן יש צ' לזדיס:
וקימין
עייין להנד דרמייין להרדי ועייל

על התיישה דממסקי צשמעתין דבהכי פליגי והתם נמי צריש ההוא שמעתא אמרינן הכי א"כ סברי דחוששין לזרע האב והאב קרא
לרבויו דחייב בכל המתנות דאי אין חוששין א"כ לא צריך רבויו וא"כ לא צריך קרא לחלק ונראה לפרש דלרבי יוחנן וכו' דתם לא מיתוסק
אלא צבייש הבא על הצבייה ובין חוששין לזרע האב ובין אין חוששין אינטיריך קרא לחייב בכל המתנות וא"ת דמשמע התם ללא פטר
ר' אליעזר אלא ממתנות וכסוי אבא דאמר רבנן חלבו אסור כחלב צבמה לא פליגי מדלא קאמר נמי מותר ואמאי והא אפילו חוששין
לזרע האב הא אית ליה לר"א דשה ולא מקתם שה וא"כ תייש הבא על הצבייה לישתרי חלבו וכי תימא דקסבר ר' יוחנן דלרבי אליעזר נמי
אמרינן שה ואפילו מקתם שה א"כ אמאי פטר הכא צאזות ואת צנו וי"ל דסבר ר' יוחנן דפליגי הכא צאזות ואת צנו למלקות וצבי הבא על
התיישה דלרבנן אפילו למלקות אמרינן שה ואפילו מקתם שה ור"א פטר ממלקות דמספקא ליה אי אמרינן שה ואפילו מקתם שה אבא
מודה דאיכא אסורא אי נמי לעולם סבירא ליה דשה ואפילו מקתם שה לא אמרינן ושאני חלב דרבי קרא דדרשינן צריש פרק צמרא דיומא
(דף עז.) כל חלב לרבות כוי וחצי שיעור ומיניה קשה צבייש הבא על הצבייה אמאי פטר ר' אליעזר מכסוי והא דלמא אין חוששין לזרע האב
והוי כולו צבי וז"ל דרבי אליעזר פטר לא קאי אלא אמתנות וכן משמע לשון המשנה צמסכת צכורים (פ"ב מ"ח) דתנן ר' אליעזר
פטר שהמוציא מחצירו עליו הראיה וכן כח צבינו תם צפרדות כרבי יהודה ואזוהו ואת צנו נוהג צכורים לאסורא ולא למלקות:

אותו ואת בנו פרק חמישי חולין

ע"מ.

עין משפט
נר מצוה

ג א ב ג ד ה ו ז ח ט י
מ"ה כללם הל"ו ועי'
שם כ"ח סנה לאוין רפז
טו"ע י"ד ס"י ר"ז ס"ט:

רבינו גרשום

משפט כלומר אב ובנו
ולא אם ובנה: הילכך
נוהג בין בוכרים כו
כלומר בין באב ובנו בין
באם ובנה: אמר שמואל
הלכה כחנניה. כלומר
כשם שהלכה כמותו לעיל
כך בהלכה זו הלכה
כחנניה כלומר דחושש
לזרע האב: ואורא שמואל
לזרעיה חמור דאין חוששין
לזרע האב. והגולדין מן
החמור כלומר מהחמורה
עם הגולדין מן הסוסיא
אסורין. למישרא פרי עם
האב כלומר א) הולד
כלומר דאין חוששין לאב
אלא אי אמרת ספוקי
מספקא ליה כו' כלומר
א) אי בר חמור הוא
חוששין לזרע האב ואסור:
לא מין סוס ולא מין
חמור אלא מינה כלומר
פרי מרביעין עליה: עבי
קליה בר חמור כלמו' בר
חמורא: כי מעיילת לי
דחנייהא בריספקי כלומר
ורכלאים בחמישה אסור
אע"ג דכתיב לא תחרוש
בשור ובחמור לפינן שור
שור משבת מה להלן כל
בהמה בכלל דכתיב וכל
בהמתך כאן כל בהמת
כלאים בכלל חרישה.

א) נראה דתסר כלן וז"ל
מפשט פשיטא ליה כלומר
וכו'. ג) נראה דל"ל כלומר
אי חוששין לזרע האב וכו'
חמור הוא האסור.

ולחנניה כתיב אותו ובתיב בנו. וא"ת ולשתוק מאותו ומצנו
ולכחצו בן וי"ל ללא מדכתיב את צנו ולא כתיב בן
קדריש אלא בן נמי משמע דכרוך אחריו: מהו דתימא אתי צד
סוס ומשתמש בו' קמ"ט. לא דמי לחליו עבד וחליו בן חורין (מגינה
דף ג): דאסור צבליה שפחה ומליה בת
חורין משום דלתי לז עבדות ומשמע
צד מירות דהכא כללם אמר רחמנא
דוקא תרי מיני וכל פרדות האבין
מסוס וחמור מין אחד הוא:

עיי"ל אי הנד דרמייין להרדי. משמע
דרבי אבא סבר כרבי יהודה
וכן אצי דלמר עבי קליה צר חמרא
וכן רב פפא דלמר רברבן אודיניה
והוטרס גנובסיה צר חמרא כולוהו
סבירא להו כרבי יהודה וצפרק צ'
דייני גזרות (פסכות דף ק"א): אמרינן
הלכה כרבי יהודה צפרדות וסור לא
שה דלזוהו ואת צנו מתרגמינן מורמא
או י) שיתא (ויקרא כג) משמע דאין
נוהג צכורים והיינו דלא כחנניה ומיניה

שמואל פסק כחנניה ועוד דתם
מתניתין א) דסוף פרק אלו מומין
(צכרות מה): אלו כשרים צבאס ופסוליס
צבמה אמת ואת צנו מוקי לה התם
כחנניה ועוד דחנניה כרבי יונתן
וצפרק השואל (צ"מ דף ק) אמר
דלצבי סבר לה כרבי יאשיהו ורנא
סבר לה כרבי יונתן וק"ל כרנא לגבי
דלצבי ומיניה אפילו קיימא לן כרבי
יהודה צפרדות דכפסיק צס"פ צמרא
דכמותות (דף ק"א): אין להמיר אמתו
ואת צנו צכורים דהא מסקינן הכא
דרבי יהודה ספוקי מספקא ליה וא"ת

דמסקינן צשמעתין צסמוך דצין לרבי
אליעזר וצין לרבנן ספוקי מספקא להו
אי חוששין לזרע האב אי לאו ואמאי
מספקא להו והא אמרינן לקמן צפרק
הזרוע (דף ק"ג). גבי מתנות לר'
אליעזר מצעי ליה אם שור אם שה
לחלק ורבנן נפקא להו לחלק מאת
וצבחי הזבח ולר' אליעזר מאת וצבחי
הזבח אתא לכדכרצא דהדין עם הטבח
וא"כ מדצעי להו קרא לחלק מכלל
דאין חוששין לזרע האב דמשמע לעיל
וי"ל דודאי אי חוששין לזרע האב לא
צריך קרא לחלק אבא משום דמספקא
להו שמה אין חוששין קצעי קרא
לחלק משום דלמא אין חוששין ואתא
קרא לחלק ואי חוששין לרבנן אתא
קרא דמאת וצבחי הזבח לכדכרצא דהדין
עם הטבח ולר' אליעזר אתא אם שה
לחייב צ' צמתנות כדרבי רבנן ומשום
דמספקא ליה לרבי אליעזר אי אתא
לחלק או לחייב צמתנות פטר ר'
אליעזר דהמוציא מחצירו עליו הראיה
וא"ת הא דקאמר רבי יוחנן תם
דרבי רבנן אם שה לרבות את הכוי
דחייב צמתנות היכי דמי אי צצבי

קרא
לרבויו דחייב בכל המתנות דאי אין חוששין א"כ לא צריך רבויו וא"כ לא צריך קרא לחלק ונראה לפרש דלרבי יוחנן וכו' דתם לא מיתוסק
אלא צבייש הבא על הצבייה ובין חוששין לזרע האב ובין אין חוששין אינטיריך קרא לחייב בכל המתנות וא"ת דמשמע התם ללא פטר
ר' אליעזר אלא ממתנות וכסוי אבא דאמר רבנן חלבו אסור כחלב צבמה לא פליגי מדלא קאמר נמי מותר ואמאי והא אפילו חוששין
לזרע האב הא אית ליה לר"א דשה ולא מקתם שה וא"כ תייש הבא על הצבייה לישתרי חלבו וכי תימא דקסבר ר' יוחנן דלרבי אליעזר נמי
אמרינן שה ואפילו מקתם שה א"כ אמאי פטר הכא צאזות ואת צנו וי"ל דסבר ר' יוחנן דפליגי הכא צאזות ואת צנו למלקות וצבי הבא על
התיישה דלרבנן אפילו למלקות אמרינן שה ואפילו מקתם שה ור"א פטר ממלקות דמספקא ליה אי אמרינן שה ואפילו מקתם שה אבא
מודה דאיכא אסורא אי נמי לעולם סבירא ליה דשה ואפילו מקתם שה לא אמרינן ושאני חלב דרבי קרא דדרשינן צריש פרק צמרא דיומא
(דף עז.) כל חלב לרבות כוי וחצי שיעור ומיניה קשה צבייש הבא על הצבייה אמאי פטר ר' אליעזר מכסוי והא דלמא אין חוששין לזרע האב
והוי כולו צבי וז"ל דרבי אליעזר פטר לא קאי אלא אמתנות וכן משמע לשון המשנה צמסכת צכורים (פ"ב מ"ח) דתנן ר' אליעזר
פטר שהמוציא מחצירו עליו הראיה וכן כח צבינו תם צפרדות כרבי יהודה ואזוהו ואת צנו נוהג צכורים לאסורא ולא למלקות:

מין חמור אלא מינה כלומר
פרי מרביעין עליה: עבי
קליה בר חמור כלמו' בר
חמורא: כי מעיילת לי
דחנייהא בריספקי כלומר
ורכלאים בחמישה אסור
אע"ג דכתיב לא תחרוש
בשור ובחמור לפינן שור
שור משבת מה להלן כל
בהמה בכלל דכתיב וכל
בהמתך כאן כל בהמת
כלאים בכלל חרישה.

א) נראה דתסר כלן וז"ל
מפשט פשיטא ליה כלומר
וכו'. ג) נראה דל"ל כלומר
אי חוששין לזרע האב וכו'
חמור הוא האסור.

א) נראה דתסר כלן וז"ל
מפשט פשיטא ליה כלומר
וכו'. ג) נראה דל"ל כלומר
אי חוששין לזרע האב וכו'
חמור הוא האסור.

א) נראה דתסר כלן וז"ל
מפשט פשיטא ליה כלומר
וכו'. ג) נראה דל"ל כלומר
אי חוששין לזרע האב וכו'
חמור הוא האסור.

א) נראה דתסר כלן וז"ל
מפשט פשיטא ליה כלומר
וכו'. ג) נראה דל"ל כלומר
אי חוששין לזרע האב וכו'
חמור הוא האסור.

א) נראה דתסר כלן וז"ל
מפשט פשיטא ליה כלומר
וכו'. ג) נראה דל"ל כלומר
אי חוששין לזרע האב וכו'
חמור הוא האסור.

א) נראה דתסר כלן וז"ל
מפשט פשיטא ליה כלומר
וכו'. ג) נראה דל"ל כלומר
אי חוששין לזרע האב וכו'
חמור הוא האסור.